

Megkezdődött a jelentkezés a KISZ nyári önkéntes ifjúsági táboraiba

A KISZ nyári önkéntes ifjúsági építőtáboraiba ország-szerte megkezdődtek a jelentkezések. Az idén különösen vonzza a fiatalokat a KISZ Központi Bizottságának az a határozata is, amely kimondja:

azok, akik 1958-tól kezdődően minden évben részt vettek a nyári munkákban, s az idén ötödször mennek táborozni, megkapják a KISZ aranykoszorús jelvényét.

Megkezdtek az előkészületeket a táborok munkájának megszervezésére is.

Az Építésügyi Minisztérium mérnökei, a vízügyi és mezőgazdasági szakemberek készítik a tervet, s mire eljön az idő, a fiatalokat már a kijelölt munkahelyek, s a meghatározott feladatokat várják.

Az idén az elmúlt évekhez képest a nyári táborozásnál jóval nagyobb feladat hárul a megyei KISZ-bizottságokra is. Míg korábban a KISZ Központi Bizottsága, most a megyei KISZ-bizottságok irányítják és ellenőrzik majd a területükön működő táborparancsnokságok munkáját.

Ugyancsak a »megye« feladata a táborok közművesítése és gazdasági ügyeinek intézése.

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a megyei KISZ-bizottságok eleget tudnak tenni a rájuk váró feladatoknak. (MTI)

Százezer műanyagabrosz

Négy-öt színnyomással, kreppelt kivitelben százezer műanyagabrosz készül az első negyedévében a Pest Megyei Vegyi- és Kézműipari Vállalatnál. A hagyományos minták mellett a mai ízlésnek megfelelően készülnek a mintakompozíciók. A vállalat exportterve ugyancsak ebben a negyedévében 9 millió forintot tételt irányoz elő.

A jó vezetőnek sokféle ismerettel kell rendelkeznie

Tanácsi vezetők ankétja Szegeden

Tegnap délelőtt Szegeden a megyei tanács előadótértermében ankétot rendezett a Csongrád Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága és a közalkalmazottak szakszervezetének megyei bizottsága. Az ankétot a megyei városi, járási, valamint kerületi tanácsok vezetői, osztály- és csoportvezetők és a tanácsok szakszervezeti bizottságainak titkárai vettek részt. A megbeszélés célja az volt, hogy a tanácsi vezetők figyelmét fokozottabban a vezetéssel

összetűgő fontos elméleti és gyakorlati kérdésekre irányítsa, s az államigazgatási munka tudományos elemzésére hívja fel a résztvevők figyelmét.

Az ankétot dr. Papp Sándor, a Csongrád Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának elnöke nyitotta meg, majd dr. Beér János egyetemi tanár tartott bevezető előadást. Hangzott, hogy a vezetés és a szervezés a társadalomtudomány egyik fontos területe. A vezetők munkája általános vezetési és külön szakfeladatokat foglal magába. Ezért a jó vezetőnek sokféle ismerettel kell rendelkeznie. Az általános politikai és gazdasági ismeretekon kívül a vezetőnek szüksége van pszichológiai, pedagógiai, biológiai, műszaki, matematikai és statisztikai ismeretekre is.

Dr. Beér János egyetemi tanár ezután arról beszélt, hogy a jó vezetés magába foglalja az elmélet és a gyakorlat egységét. A vezetés tehát alapjában véve társadalomtudomány, mert jellegét a társadalmi rend határozza meg. Ebből következően a vezetés, a szervezés munkájában az általános és a dolgozók javát szolgáló szocialista elveket kell érvényesíteni.

A továbbiakban részletesen elemezte a tanácsapparátus munkáját, megszervezésének különböző feladatait.

A tanácsi vezetők hozzájárulásában elmondták, hogy igen helyesnek tartják az ankétot, mert sok új ismeretet szereztek a vezetés, szervezési munkával kapcsolatban.

Csongrád megye keleti részén járhatatlanok az utak

Mindenütt dolgoznak a hóakadályok eltávolításán

A Hajdúságban szerdán a késő esti órákban érte el a téponti járat a rendkívül erős szélvihar. Ekkor óránként 90 kilométerrel gyorsabb szélviharok is érték.

Debrecenben megszűnt a villamosforgalom, s a Debrecenből indult vonatok közül pedig több a nyílt pályán akadt el a hóban.

A Hajdú-Bihar megyei országutakon több mint kétszáz személy- és tehergépkocsi akadt el a hóban. A Budapest-Debrecen közötti út Püspökladánytól Debrecenig teljesen járhatatlan volt. Kabán negyven gépkocsi vesztett el.

A közúti igazgatóság kérésére a honvédség és a karhatalom segélyalakulatai is részt vettek a mentési munkában.

Tankok taposták le az egyes helyeken másfél méter magas hótorlaszokat.

Csütörtökön délre, ha nehezen is, de már járható volt az út. Hajdúszoboszló és Jászka között tejszállító kocsikat mentettek ki. Az utak tisztításához segítséget kértek Budapestről, Miskolcra és Kecskemétre.

A hóekék Debrecenben egész éjszaka dolgoztak, úgyhogy csütörtökön reggel megindulhattak a villamosok.

Rendkívüli helyzet elé kerültek a debreceni mentők. Nagylétéről és Nyírácsádról telefonon szülő anyákhoz kérések kocsit, a hűtőszekrények miatt azonban lehetetlen volt eljutni a falvakba. A honvédség sietett a mentők segítségére.

A mentőorvosok terepjáró kocsikra ültek, s ezeken vitték be a szülő asszonyokat Debrecenbe.

A Nyírácsádról szállított fiatalasszony a terepjáró kocsi-ban szülte meg egészséges gyermekét, orvosi felügyelet mellett.

Hatalmas vihar Békés megyében

Békés megyében idős emberek véleménye szerint, nyolcvan éve nem volt olyan nagy vihar, mint szerdán. Gyula-Sarkad, Kőrösarcsa-Kőrösáldány között és Csorvás környékén személykocsik ütköztek össze. Sarkadkeresztúrnál a sorompónak ment egy gépkocsi, Csorvára pedig a járművek sorát az árokba fordult egy teherautó. Kőrösáldány közelében a síkos úton keresztbeállt, majd a mély árokba csúszott a Hazafias Népfőnt Békés megyei bizottságának lassan ha-

MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVHÓNAP

(Ferenczy Vilmos felv.)

A szegedi járásban is igen nagy érdeklődés kíséri a mezőgazdasági könyvhónap eseményeit, amelynek több kiemelkedő rendezvényéről lapunkban is beszámoltunk. A dolgozó parasztok számára is a hasznos segítségül szolgáló mezőgazdasági szakkönyvek. Az elmúlt napokban különösen nagy sikerrel volt a könyvhónap keretében rendezett ankét Tápén, amelyen egyúttal könyvkiállítást is rendezett a MESZÖV a szegedi földművelésügyi könyvtárral. Itt készült felvételünk is, amelyen Tarnai József, a szegedi Puskás Tsz-nek az ankétot részt vett növénytermesztési brigádjának vezetője tanulmányoz egy új, nagy segítséget nyújtó kötetet. Vasárnap Zákányváron rendeznek könyvtérnyitási napot és gazdag programot is dolgoztak ki ennek keretében a könyvek megismertetésére és megszerzésére.

VAN-E CIGÁNYKÉRDÉS SZEGEDEN?

Evszázadok óta élnek cigányok Szegeden. A város idősebb lakói még most is gondolkodás nélkül sorolják fel azokat a főleg felsővárosi utcákat, amelyek közismertek voltak az ott lakó cigány családokról.

Hányan vannak? Hogyan boldogulnak? Miként illeszkednek új társadalmunkba a város falain belül ezek az emberek, akiknek nemzetiiségéből néhányan az ország egyes részein még vándor életmódot folytatnak?

A munkaügyi nyilvántartás adatai alapján, az orvosok, a pedagógusok bevonásával Szegeden is igyekeztek megismerni a cigányok általános helyzetét, igyekeztek tájékozódni szociális, egészségügyi és kulturális színvonalukról. Az összegyűjtött adatok nem teljesek. Egyszerűen azért, mert a cigányok társadalmi asszimilációjának folyamata Szegeden már évtizedek óta megindult, a felszabadulás után pedig meggyorsult.

A Szegedi Kenderiongyárban például hosszabb idő óta harminc-negyven cigány dolgozik. Megtörtént, hogy ilyen családról az üzemben csak évek múltán tudták meg a vezetőket, hogy cigány, amikor valami miatt egész behatóan kellett foglalkozni a családdal, annak múltjával.

Létszámuk, munkakörülményeik

Jelenleg az I. kerületben a Kálmány Lajos, a Maros, a Sajka és a Háló utcákban, a II. kerületben a Csillag téri úgynevezett szükséglakásokban, a III. kerületben a Cserepes soron élnek nagyobb számban cigányok. Számuk mintegy negyven, a tanács művelődési osztályának adatai szerint. Az egészségügyi osztály többről tud. Az osztály irányítása alá tartozó orvosok, védőnők mintegy 95 családot látogatnak és ezeknek a családoknak létszáma családonként, a becslések szerint hat és tíz között változik.

A munkaügyi osztály az üzemekben próbált tájékozódni: 19 szegedi gyárban mintegy 170 cigány dolgozik. Közülük tíz szakmunkás, 35 betanított munkás, a többi pedig segédmunkás munkakörben keresi meg kenyerét. A vendéglátóiparban 50 cigányzenész működik. Az üzemekben, a vendéglátóiparban kívül, más munkaterületen is akad közülük — de csak mutatónak.

A szegedi cigányoknak mintegy kilencven százaléka dolgozik állandó, vagy ideiglenes munkán. Egyik részük jó teljesítményt nyújt munkahelyén, szorgalmas, odaadó. A nagyobb részének viszonya a munkához nem mindig megfelelő. Főként azoké nem, akik nem »őslakosai« a városnak, hanem Csongrádban és a környező megyékben még meglevő zárt cigánytelepülésekről húzódtak be ide az utóbbi években. Ők más vonatkozásban is a »kivétel«. Életmódjában, életfelfogásában még elútnak a régebben itt élő cigányoktól.

Lakáviszonyaik

Megvizsgálták a cigányok lakáviszonyait is. Elégé változatos a kép. Vannak egészen jó körülmények között élő, modern bútorral, rádióval, televízióval felszerelt lakásokban élő családok. (Ezek akik teljesen beilleszkedtek.) A nagy többségük a város szegényebb rétegével azonos szinten él. Több család pedig kimondottan rossz lakásban. Cigánypolitikában már sem a városban, sem közvetlen környezetben nem található. (Dorozmát most nem számítjuk ide.)

A Csillag téren és a Cserepes soron lakó cigány családok lakásai túlszűfoltak. Ennek magyarázata az, hogy az itt lakó családok állandóan bővülnek a vidékről érkezett rokonokkal. Félegyházáról, Hódmezővásárhelyről, Kutasról, Orosházáról, Apát-

falváról jönnek ide a vendégek, hogy azután bizonyos idő múlva Szegeden is maradjanak, különösen ha sikerül állandó munkához jutni. Ez a városba húzódás természetes folyamat, a zárt cigánytelepüléseket szétomlasztja az idő.

Biztosan feltűnt már, hogy Szegeden több cigány család régi üzlethelyiségben lakik. Amikor az ilyen üzleteket ellenőrizték, kiderült, hogy a cigány bérlok száma kevesebb a vártnál. A mintegy száz üzlethelyiségből tizenegyenben laktak cigányok. Az ilyen üzlethelyiség-lakások felszámolását a tanács szorgalmazza.

A műveltségi színvonal

Több mint kétszáz cigány gyermek jár iskolába Szegeden. A hatóságok csupán két olyan iskolakötelest tudnak, aki nem jár iskolába. E téren tehát nincs különösebb baj. Sajnos azonban többen annyit mulasztanak, hogy az év végén nem lehet osztályozni őket. A bukási százalék is nagyobb a gyerekeknek. Ennek több okát lehet okni. Az otthoni környezet, a szülők műveltsége nem olyan magas, hogy úgy segítse az ilyen kisdiákokat, mint ahogy általában más családokban szokás.

Más a helyzet a felnőtteknél. A nemrég Szegedre bekerülték közül bizony jó néhány írástudatlan akad. Itt kell kitérni egy másik területre: A szegedi cigányok alacsonyabb kulturális színvonalra és a bünyűügyi statisztika egyes adatai között nincs összefüggés. A bűnözési arányszám a cigányok között nem magasabb, mint a lakosság egyéb rétegeinél.

Az eddig elmondottakat összefoglalva: cigánykérdés Szegeden olyan értelemben, mint ahogy az megvan Dorgószmán, Félegyházán, Baranyában vagy másutt — nincs. Még sok azonban a tennivaló a szegedi cigányok társadalmi asszimilációjának meggyorsítására és a vidékről beköltözők körülményeinek javítására.

Három fontos dolog

Három dolog szükséges mindenütt Magyarországon a cigánykérdés megoldására: mégpedig munka, lakás, azonkívül kulturális felemelkedés a cigányok számára. Ezt a három tényezőt csupán egyetlen hatóság, vagy társadalmi szervezet biztosítani nem tudja. Minisztériumok, tanácsok, vállalatok, intézmények, társadalmi szervezetek egész sorának tudatos és tervszerű együttműködése szükséges ehhez.

Még itt-ott kísért Szegeden is a cigányok megkülönböztetése, lebecsülése, ez a mai társadalmunkban már kirívó szemlélet. Ez akadályozza némely helyen például a cigányok munkába állítását. Akad olyan üzem, amely eleve elzárkózik a cigányszármazású munkavállalók felvételétől korábbi, rossz tapasztalatokra hivatkozva, azaz inkább előítéletként. Akad olyan művezető, aki tiltakozik ha cigányt alkalmaznak osztályára, pedig képességeit egyáltalában nem is ismeri. És — legyünk őszinték — néha maguk a munkahelyek dolgozói is húzódnak, ha a mellettük lévő gépre cigány kerül.

Az egyik tennivaló

A vidékről jött cigányok könnyebben szokják meg a mezőgazdasági munkát vagy általában azt a munkát, amit a szabadban és nem a zárt műhelyekben végeznek. Segíteni kell a cigányok elhelyezkedését az ilyen jellegű munkákra, már nevelési szempontból is. Szegeden az utolsó két évben az ideiglenes munkákra, a csatornaáshoz, a kertészetbe, a parkosításhoz egyébként alig akadt

helyi jelentkező. A vidékről jött cigányok elvállalták ezt a munkát. Amikor az ilyen jelentkezőt felvették, két-három nap múlva »beprotézsálta« egész hazai rokonságát — erre a munkahelyre. Eleinte bizony baj volt a munkafegyelmével az ilyen munkások — erről például a nagykörút parkosításánál is meggyőződhattunk —, a munka embert formáló hatása azonban, már néhány hónap alatt meglátszott a vidékről jötteken is. Jó nehézséget a tanács építésügyi osztálya, a kertészeti vállalat szívesen alkalmazna állandó jelleggel is. Ennek az az akadály, hogy a legtöbb vidékről jött cigány télen még visszahúzóódik előző munkahelyére.

A társadalmi asszimiláció második feltétele

A társadalmi asszimiláció második feltétele a lakás. Ezt külön akció keretében biztosítani nemigen tudjuk Szegeden a cigányoknak, de nem is szükséges. A lakosság többi rétegeinek ilyen problémájával egyidőben oldódik meg a cigányok lakáskérdése. Arra azonban ügyelni kell, hogy a lakásigénylők közül valaki háttérbe ne szoruljon csupán azért, mert cigány.

A Csillag téri és Cserepes sori, cigányok lakások ügyében azonban valamit sürgősen tennie kell a kerületi tanácsoknak. Egyes családok már azért is szívesebben ragaszkodnak ezekhez a lakásokhoz, mert ott lakbért nem fizetnek, a vidékről jött rokonoktól viszont nem kis összeget szednek a szállás fejében. Meltányos volna, ha a Csillag téri családoktól is megkövetelnék a lakbért, annál is inkább, mert vannak közöttük olyanok, akik jól állnak anyagilag; ugyanakkor pedig korlátozni kell az ágyrajárok számát. Egyébként a Csillag téri lakásokat belátható időn belül meg kell szüntetni, az ottlakóknak megfelelőbb lakások juttatásával.

Életrevaló ötlet

»Csodálkozom, hogy ilyen kultúrcentrumban, mint Szeged, még nem kezdtek valamiféle patronázsakciót az analfabéta cigányok tanítására« — mondtja egy pedagógus, amikor ezeket a problémákat tárgyalta. Igen, főként a KISZ-fiatalok vállalták, hogy egy-egy idős ember tanulását segítsék. Rendszeres tanfolyamot is lehet indítani az analfabéták számára, pedagógusok bevonásával, mert van rá anyagi fedezet. Az egyik legéletrevalóbb ötletet a tanácsnál vetette fel valaki, aki talán sokat foglalkozott a vidékről Szegedre jött cigányok munkába állításával. Először lépésről a munkaidő alatt kellene írásra, olvasásra fogni ezeket az embereket, akiket magukhoz vont az a város — javasolta. Napi egy-egy órát kellene csupán kézbe venni a ceruzát az ideiglenes munkáknál. Mire eljönne a tél, ismernék a betűt.

A mi közösségünk annyi mindenre áldoz, adjunk egy-egy órányi művelődési lehetőséget ilyen formában is azoknak az embereknek, akiknek feltétlenül szükségük van arra...

Törvény, illetve kormányhatározat készül a cigánykérdés országos rendezésére. Ez a rendelkezés megszabja a módját ennek a sok összetevőből álló problémának megoldására. A rendelkezés egészen biztosan előmozdítja a Szegeden élő cigánylakosság társadalmi, szociális, kulturális egyenjogúságának beteljesedését. Addig is talán egyengetni kellene az utat szegedi akcióbizottság létrehozásával, amely szoros együttműködésben Csongrád megye hasonló bizottságával, hiszen a tennivalók teljesen egybefolynak.

Németh Lajos